

นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ
เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืนในอำเภอเขาค้อ
จังหวัดเพชรบูรณ์

Integrated Ecotourism Promotion Policy for Local Economy
Development Foundations of Sustainable Foundations
in Khao Kho District, Phetchabun Province

วิภารศม์ พรพฤตพิพันธุ์
Wipharat Phonphutthiphan
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
Public Administration
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
Phetchabun Rajabhat University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงนิเวศอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืนอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธีที่เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 400 คน โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยดำเนินการโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก

จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน จำนวน 35 คน โดยเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว (7P's) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ รองลงมา ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านราคา และด้านบุคลากร ตามลำดับ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืนในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์วิเคราะห์ได้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน 2) ด้านการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ 3) สร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว และ 4) ส่งเสริม และพัฒนาพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

คำสำคัญ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว, การบูรณาการ, เศรษฐกิจฐานราก

Abstract

The purposes of the research were: 1) To study the needs of eco-tourists on the marketing mix of eco-tourism in Khao Kho District, Phetchabun Province 2) Make policy recommendations to promote integrated ecotourism for sustainable economic development in Khao Kho District, Phetchabun Province. Use a combined research methodology that collects quantitative and qualitative data. The quantitative sample consisted of tourists traveling in Khao Kho District, Phetchabun Province, with a total of 400 people using a questionnaire as a research tool operated using accidental sampling. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation. Qualitative Research Section Use the interview form as a research tool. by In-Depth Interview with 3 key informants, the government sector, the private sector, and the public sector, amounting to 35 people.

Research results

1. The demand of tourists towards the tourism marketing mix (7P's) as a whole has a high average level. The demand is at the highest level in 5 areas The averages were arranged in descending order, which was physical characteristics, followed by distribution channels. service process, price, and personnel, respectively and at a high level, in 2 areas, namely, products and marketing promotion, respectively.

2. Policy recommendations for promoting integrated ecotourism for sustainable economic development in Khao Kho District, Phetchabun Province. It analyzed 4 aspects, 1) Sustainable Ecotourism Services 2) Integrated Ecotourism Marketing Promotion 3) Create added Value for Products and Generate Income from Tourism and 4) Promote and Develop Tourism Personnel. and Support People's Participation in Tourism Development.

Keywords: Tourism Promotion Policy, Integration, Local economy

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นภาคส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยด้วยอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 12 ต่อปี (พ.ศ. 2552-2557) ซึ่งสูงกว่าอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจไทยโดยรวม และสามารถสร้างการกระจายรายได้ที่ดี เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะใช้จ่ายใช้สอยยังพื้นที่ท่องเที่ยวโดยตรง ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีความอยู่ดีกินดีมากขึ้น อุตสาหกรรมท่องเที่ยวนอกจากจะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจแล้ว ยังส่งผลดีทางอ้อมอีกหลายประการ เช่น การทำให้คนไทยเกิดความรักชาติ ห่วงแหนทรัพยากรต่าง ๆ ของประเทศ รวมถึงการเผยแพร่ประวัติศาสตร์ศิลปะ วัฒนธรรม อันเป็นมรดกที่ล้ำค่าของไทยไปสู่ชาวต่างประเทศ แต่พบว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังประสบกับปัญหาหลายประการ เช่น การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวขาดประสิทธิภาพ ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำสะอาด บ้ายบอกลทาง ข้อมูลการท่องเที่ยวมีไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว บุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวขาดประสบการณ์ และทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉพาะทักษะทางด้านภาษาและการให้บริการ (สภาพัฒน์ฯ, 2558)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยนั้น แม้การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศดำเนินตามกรอบของการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) ที่มีเนื้อหาสาระในการดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ การฟื้นฟูฐานทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมถึงการพัฒนาภูมิทัศน์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุล แต่ประเด็นดังกล่าวยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริงในทางปฏิบัติ และปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สังเกตได้จากพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพียงร้อยละ 9.3 เมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการท่องเที่ยวประเภทอื่น ทั้งที่การท่องเที่ยวรูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่สร้างผลกระทบภายนอกในเชิงบวก (Positive Externalities) และสามารถดึงดูดจากการท่องเที่ยวได้มากกว่าการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นทั่วไปถึงร้อยละ 30 ทั้งนี้เป็นเพราะการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศยังขาดการ

ขับเคลื่อนอย่างเต็มประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากการขาดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงงานศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ปรากฏมักเป็นการศึกษาเพียงเฉพาะในบริบทของพื้นที่ (ฐณวุฒ ฐติพงษ์ เดชเดชฐติมา พลอยจันทร์กุล และ ชนกสุตา ทุมมานนท์, 2564)

อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จัดเป็นพื้นที่รองตามศักยภาพของพื้นที่ผ่านโครงการ “เมืองรอง ต้องลอง” เนื่องจากอำเภอเขาค้อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีธรรมชาติ ทิวทัศน์ที่สวยงาม มีชื่อเสียง และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ เป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญให้กับจังหวัดเพชรบูรณ์ จากสถิติพบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2560 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 2,275,426 คน มีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย ปี 2560 จำนวน 7,010.65 ล้านบาท และในปี 2561 จำนวนนักท่องเที่ยว ปี 2561 จำนวน 2,335,204 คน มีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย ปี 2561 จำนวน 7,460.50 ล้านบาท (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดเพชรบูรณ์ ข้อมูล ณ กุมภาพันธ์ 2562) จึงเป็นที่น่าสนใจในการส่งเสริมและพัฒนาปรับสถานที่หรือปัจจัยอื่นเพื่อให้เกิดโอกาสทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน นั่นหมายถึงการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไทยในอนาคตอันได้แก่ ความมั่นคง คือ ความสามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างมีประสิทธิภาพแม้ในภาวะวิกฤตต่างๆ ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ ความมั่งคั่ง คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถสร้างรายได้แบบเพิ่มมูลค่า และสร้างความความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่คนในชุมชนท้องถิ่น และความยั่งยืน คือการพัฒนาที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และชุมชนตลอดไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษานโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืนในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ด้วยการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยว ตลอดจนวิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการท่องเที่ยว เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

บททวนวรรณกรรม

นโยบายการท่องเที่ยว

Ritchie และ Crouch (2003) ได้กล่าวว่า “นโยบายการท่องเที่ยวเป็นชุดของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ แนวทาง วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ในการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่กำหนดกรอบการทำงาน และรวบรวมการตัดสินใจในภาพรวม และเฉพาะเจาะจงที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นอยู่เป็นประจำในแหล่งท่องเที่ยว นโยบายการท่องเที่ยวยังสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้เกิดบรรยากาศความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

United Nations Environment Programmed and World Tourism Organization (2005) ได้ให้กรอบนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ 2 แนวทางคือ 1) ให้ลดผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวที่กระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เหลือน้อยที่สุด และ 2) สนับสนุนผลกระทบทางบวกจากการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นมากที่สุด สร้างเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นอนุรักษ์ธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด (7Ps)

Kotler และ Armstrong (2005) กล่าวถึงความหมายของส่วนประสมทางการตลาดว่าหมายถึง ตัวแปรหลักในการที่จะใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีปัจจัยหลายประการที่เป็นตัวแปรในการควบคุมการตลาด

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าและกลุ่มเป้าหมาย และ Lovelock and Wirtz (2007) กล่าวว่าส่วนประสมทางการตลาดคือ เครื่องมือหรือปัจจัยทางการตลาดที่ควบคุมธุรกิจ ต้องนำปัจจัยมาใช้ร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจแก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย รวมถึงเพื่อกระตุ้นให้ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายเกิด

ความต้องการสินค้าและบริการ หมายถึง ส่วนประกอบที่เป็นปัจจัยในการวางแผนการตลาดในสินค้าหรือบริการนั้น นอกจากนั้นแล้ว Holloway (2004) ได้นำทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด 4Ps ของ Kotler และ Armstrong (2005) มาปรับใช้กับการตลาดของธุรกิจด้านการท่องเที่ยว โดยได้เพิ่มปัจจัยทางการตลาดอีก 3 ปัจจัย รวมแล้วเป็น 7 ปัจจัย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาดบุคลากร กระบวนการให้บริการ และลักษณะทางกายภาพ

แนวคิดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ในส่งเสริมการท่องเที่ยวมีหลักการดำเนินการที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2550)

1. เร่งพัฒนา บุคลากร ฟื้นฟูมรดก และสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่สร้างแหล่งจ่ายซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยว และวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง
2. เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ โดยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น
3. เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย และป้องกันกาเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง
4. เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่นๆ โดยรอบทั้งด้านการตลาด การลงทุน และการจัดอุปสรรคในการท่องเที่ยว
5. บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว รวมทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของท้องถิ่นในรูปแบบที่หลากหลาย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประกอบด้วยขั้นตอนการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์ (Product) 2) ราคา (Price) 3) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) 4) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place/Distribution Channel) 5) บุคลากร (People) 6) กระบวนการ (Process) และ 7) ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องจากไม่ทราบจำนวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่แน่นอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณแบบไม่ทราบจำนวนประชากรของ W.G. Cochran (1953) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน แต่เพื่อความแม่นยำของข้อมูลในการเก็บตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการแบบสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental Sampling) จากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลรวมทั้งได้ทำการหาความเที่ยงตรงแบบสอบถาม (content validity) โดยผ่านความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ก่อนที่จะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปใช้จริง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ (tryout) ใช้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความสมบูรณ์ในคำถาม จากนั้นนำผลการสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560) สามารถนำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

สำหรับการคำนวณและประมวลผล วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 35 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ 1. ภาครัฐ ผู้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การวางแผน การบริหารจัดการ การกำกับดูแล และรับผิดชอบการส่งเสริมและการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 8 คน ได้แก่ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดเพชรบูรณ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ นายกเทศมนตรีตำบลแคมป์สน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสมอ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่นา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ และประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ 2. ภาคเอกชน ผู้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีบทบาทในการกระตุ้นเศรษฐกิจ การลงทุน การค้า การบริการ การสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับภาครัฐ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 7 คน ได้แก่ หอการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์ ประธานสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเขาค้อ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร และจำหน่ายของที่ระลึก 3. ภาคประชาชน ผู้ซึ่งเป็นประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำชุมชนหรือตัวแทนชุมชนท้องถิ่นต่อในพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 20 คน และดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอเขาค้อ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืนในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยเรียงตามลำดับขั้นตอน ดังนี้
 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อส่วนประสมทาง
 การตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (7P's) อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว (7P's) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.11, S.D.=0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ ($\bar{X}$ = 4.34, S.D. = 0.68) รองลงมา ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.66) ด้านกระบวนการให้บริการ ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.75) ด้านราคา ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = 0.63) และด้านบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = 0.74) ตามลำดับ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.55) และด้านการส่งเสริมทางการตลาด ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (SWOT Analysis) สรุปผลดังต่อไปนี้

2.1 จุดแข็ง (Strength: S)

2.1.1 เขาค้อมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความสมบูรณ์สวยงามและมีทะเลหมอกที่สวยงาม

2.1.2 เขาค้อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ใกล้จังหวัดกรุงเทพมหานคร นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวพักผ่อนแบบไปเช้าเย็นกลับ

2.1.3 เขาค้อมีอากาศหนาวเย็น มีทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติ จนได้รับสมญานามว่าเป็นดินแดนแห่งสวิตเซอร์แลนด์เมืองไทย

2.1.4 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในพื้นที่ยังไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ

2.1.5 การคมนาคมมีความสะดวกสบาย มีเส้นทางหลักที่สามารถเดินทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวสถานที่สำคัญต่าง ๆ ได้สะดวก

2.1.6 มีความหลากหลายในด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านกาแฟ

2.1.7 ชุมชนให้ความยอมรับและสนับสนุนการมีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน

2.2 จุดอ่อน (Weakness: W)

2.2.1 การพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเขาค้อ ขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ดูแลในพื้นที่

2.2.2 พื้นที่ของอำเภอเขาค้อส่วนใหญ่ยังขาดระบบการจัดการด้านขยะและขาดพื้นที่ในการรองรับขยะเกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าและทำลายทรัพยากรธรรมชาติจากการสร้างที่พัก และรีสอร์ท

2.2.3 บุคลากรในการให้บริการนักท่องเที่ยวและให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่เพียงพอ

2.2.4 แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีไฟฟ้า น้ำ ไม่เพียงพอ เช่น บริเวณลานกางเต็นท์

2.2.5 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ทั่วถึงไม่ดึงดูดความสนใจของประชาชนหรือนักท่องเที่ยว

2.2.6 ขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนในท้องถิ่น และหน่วยงานทุกระดับ

2.2.7 กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวยังไม่ยั่งยืนและไม่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

2.2.8 ขาดการบริหารจัดการและการกำหนดมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต

2.2.9 ชุมชนขาดการสร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่โดดเด่น

2.2.10 เกิดการสร้างงานค่อนข้างน้อยและไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยว

2.2.11 ขาดการจัดทำข้อมูลและสถิติของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

2.2.12 มีการเชื่อมโยงการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชน แต่ยังไม่เข้มแข็ง

2.3 โอกาส (Opportunities: O)

2.3.1 นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

2.3.2 ภาครัฐในระดับประเทศและจังหวัดให้ความสำคัญกับด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการกำหนดแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับจังหวัด

2.3.3 นโยบายรัฐบาลในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว และการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งทุน

2.3.4 ภาครัฐมีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ตนเองได้

2.3.5 นักท่องเที่ยวสามารถสืบค้นและเปรียบเทียบคุณภาพ ราคาของแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ได้อย่างรวดเร็วผ่านช่องทางออนไลน์ทำให้นักท่องเที่ยวมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น

2.4 อุปสรรค (Threats: T)

2.4.1 สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-2019 ส่งผลต่อภาพลักษณ์ ความเชื่อมั่น และการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

2.4.2 ปัญหาเศรษฐกิจชะลอตัวทำให้ประชาชนไม่มีเงินใช้จ่ายสอย

2.4.3 งบประมาณในการขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอ

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำข้อเสนอนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืนในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์เป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ผู้วิจัยขอเสนอกรอบนโยบาย 4 ด้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอเชิงนโยบาย “ด้านการให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน”

มุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีมาตรฐานและยั่งยืน สามารถสรุปแนวทางได้ ดังนี้

1.1 ภาครัฐและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรบูรณาการร่วมกัน และจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ที่ต้องรีบดำเนินการปรับปรุงโดยเร็ว ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า น้ำ ประปา ห้องน้ำ ชยะ และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

1.2 ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนร่วมกันสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ๆ และมีความหลากหลายของกิจกรรม เพื่อให้ตอบสนองต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ สร้างความสมดุลเชิงเวลาและฤดูกาลการท่องเที่ยว

1.3 ภาครัฐควรร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว เช่น ให้บริการข้อมูลแผนที่ท่องเที่ยวผ่านโปรแกรมแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

2. ข้อเสนอเชิงนโยบาย “ด้านการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ”

มุ่งเน้นการบูรณาการการสื่อสารการตลาด (Marketing Communication) เพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ และสร้างการยอมรับระหว่างผู้ประกอบการกับนักท่องเที่ยว สามารถสรุปแนวทางได้ ดังนี้

2.1 สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำการตลาดแบบดิจิทัล (Digital Marketing) เช่น จัดทำ Clip VDO เพื่อเผยแพร่ลงบนแพลตฟอร์มต่าง ๆ

2.2 มีระบบติดตามประเมินผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อที่จะดำเนินการปรับปรุงให้ เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

2.3 ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการประชาสัมพันธ์ โดยการบูรณาการร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนา ปรับปรุง รูปแบบ และระบบการประชาสัมพันธ์ ให้มีความทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลง

2.4 สนับสนุนการจัดกิจกรรม การสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนในจังหวัดให้เกิดขึ้นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนเกิดการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างเครือข่าย

3. ข้อเสนอเชิงนโยบาย “สร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว”

มุ่งให้เกิดการกระจายผลประโยชน์และรายได้ลงสู่คนในชุมชนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง พัฒนาศักยภาพของชุมชนในการประกอบอาชีพ และนำสินค้าที่เกิดจากการสร้างมูลค่าจากทุนของชุมชนมาเชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยว สามารถสรุปแนวทางได้ ดังนี้

3.1 ส่งเสริม พัฒนาและยกระดับสินค้าชุมชน โดยสนับสนุนการให้ความรู้ด้านทักษะอาชีพให้แก่คนในชุมชน

3.2 ควรมีการประเมินศักยภาพและความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.3 วางแผนการเชื่อมโยงและจัดเส้นทาง (routes) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับชุมชน

3.4 การส่งเสริมวัฒนธรรมด้านการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

3.5 เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าและบริการบนพื้นฐานของวัฒนธรรมท้องถิ่น

3.6 ส่งเสริมการจัดโปรโมชันและกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วง Low season ของอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดตลอดทั้งปี

4. ข้อเสนอเชิงนโยบาย “ส่งเสริม และพัฒนาพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว”

มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรและเพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขันกับจังหวัดอื่น ผ่านความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน

4.1 ควรให้ชุมชนได้มีส่วนเข้ามากำหนดนโยบายและแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน สร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้ชุมชนจัดการท่องเที่ยวตามความพร้อมของชุมชน

4.2 ควรสนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนขึ้นบนพื้นฐานของความร่วมมือจากคนในชุมชน ให้ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างโปร่งใส นอกจากนี้ควรมีการจัดเวทีชาวบ้านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อชี้แจง นำเสนอ ปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนำมาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืนในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์” สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาค้นหาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยว (7P's) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านลักษณะทางกายภาพ รองลงมา ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านราคา และด้านบุคลากร ตามลำดับ และอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการส่งเสริมทางการตลาด ตามลำดับ เมื่อศึกษาถึงจุดแข็งในการจัดการการท่องเที่ยว ก็พบว่าอำเภอเขาค้อ มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความสมบูรณ์สวยงามและมีทะเลหมอกที่สวยงาม มีอากาศหนาวเย็น มีทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติจนได้รับสมญานามว่าเป็นดินแดนแห่งสวิตเซอร์แลนด์เมืองไทย นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาเที่ยวได้อย่างสะดวกและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในพื้นที่ยังไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ จุดอ่อนคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเขาค้อ ขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ดูแลในพื้นที่ รวมถึงขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนในท้องถิ่น และปัญหาที่พบขาดระบบการจัดการด้านขยะ และขาดพื้นที่ในการรองรับขยะ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

ยังน้อยเกินไป และไม่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง โอกาส คือภาครัฐในระดับประเทศและจังหวัดให้ความสำคัญกับด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการกำหนดแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับจังหวัด และนโยบายรัฐบาลในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว และการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งทุน และอุปสรรคคือ สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-2019 ส่งผลต่อภาพลักษณ์ ความเชื่อมั่น และการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจจะลดตัวทำให้ประชาชนไม่มีเงินจับจ่ายใช้สอยและงบประมาณในการขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้นำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในขั้นตอนต่อไป

2. การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืนในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์วิเคราะห์ได้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีมาตรฐานและยั่งยืน 2) ด้านการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ มุ่งเน้นการบูรณาการสื่อสารการตลาด (Marketing Communication) เพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ และสร้างการยอมรับระหว่างผู้ประกอบการกับนักท่องเที่ยว 3) สร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว มุ่งให้เกิดการกระจายผลประโยชน์และรายได้ลงสู่คนในชุมชนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง พัฒนาศักยภาพของชุมชนในการประกอบอาชีพ และนำสินค้าที่เกิดจากการสร้างมูลค่าจากทุนของชุมชนมาเชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยว 4) ส่งเสริม และพัฒนานุเคราะห์ด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการพัฒนานุเคราะห์ด้านการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรและเพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขันกับจังหวัดอื่น ผ่านความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน ทั้งนี้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของทุกภาคส่วน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว (7P's) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ รองลงมา ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านราคา และด้านบุคลากร ตามลำดับ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการส่งเสริมทางการตลาด ตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ อิศริย์ สุขพรสินธรรม และ โสมฤทัย สุนธยาธร (2557) ความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาด 7P's ในการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทยช่วงวันหยุดของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินชาวไทย พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของส่วนประสมทางการตลาด 7P's โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

2. การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืนในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์วิเคราะห์ได้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน 2) ด้านการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ 3) สร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว และ 4) ส่งเสริม และพัฒนาพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเน้นการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มุ่งเน้นไปการมีส่วนร่วมการทำงานแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วนที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกันในทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้โดดเด่น และสร้างมาตรฐานในการจัดการทางการท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวสัมผัสได้ สอดคล้องกับวิจัยของสุดถนอม ตันเจริญ (2559) ที่ศึกษาศักยภาพด้านการจัดการเกี่ยวกับการกระจายผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างเป็นธรรม และศักยภาพด้านองค์กรชุมชน เกี่ยวกับชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา สร้างเสริมงาน และรายได้ให้แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

แสดงว่า สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ยังรู้สึกว่าการที่ชาวบ้านได้รับการท่องเที่ยวในพื้นที่ยังไม่มีความเป็นธรรมชาติเท่าที่ควร อีกทั้งพวกเขายังต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านต่าง ๆ มากขึ้น เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ นรินทร สังข์รักษา (2557) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องการบทบาทของ 5 ส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน นักท่องเที่ยว และสถาบันการศึกษา ซึ่งจะช่วยกันสร้างแรงจูงใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งด้านความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมต่าง ๆ ความปลอดภัย ความเป็นมิตร และสิ่งอำนวยความสะดวก ล้วนต้องการผู้บริหารและคนจากทุกฝ่ายส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ดังนั้นองค์ประกอบสำคัญของความร่วมมือในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องอาศัยสมาชิกในชุมชนรวมทั้งภาครัฐ (ท้องถิ่น) และเอกชนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยคำนึงการผลิตการใช้ไปจากทรัพยากร (การท่องเที่ยว) ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ในขณะที่ทุกฝ่ายก็ต้องช่วยกันปกป้องคุ้มครองให้คงอยู่และมีมากขึ้น มิใช่เพียงแต่สมาชิกในชุมชนเท่านั้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิต แสงกระจ่าง (2560) ที่นำเสนอถึงการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของประเทศไทย ต้องบูรณาการข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารและการวิจัย มุ่งเน้นไปที่กระบวนการจัดการ แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญร่วมกันในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1.1 ภาครัฐ ควรมีมาตรการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว หากมีนักท่องเที่ยวมากเกินไปจะสร้างมลภาวะให้สภาพแวดล้อม ซึ่งในการจัดการการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ควรมีการศึกษาถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของกิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละประเภท วิธีควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยววิธีหนึ่ง ได้แก่ การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงกันเพื่อกระจายจำนวนนักท่องเที่ยวออกไปยังจุดอื่นในแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง ไม่ให้มารวมตัวกันอยู่ในจุดเดียว หากส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมากเกินไป จะเกิดปัญหาในเรื่องสถานที่

จอตริ ความแออัด และจะทำลายทัศนียภาพและเกิดความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งอาจมีผลต่อความนิยมของนักท่องเที่ยวในระยะยาว

1.2 ภาคเอกชน หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับด้านการท่องเที่ยว เช่นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านที่พัก ร้านสินค้าที่ระลึก ควรจะให้การสนับสนุนต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอเขาฉกรรจ์ โดยการให้ความร่วมมือกับภาครัฐ โดยมีส่วนร่วมในการจัดการโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว การสร้างกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยว การสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว โดยให้การสนับสนุนอย่างทั่วถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

1.3 ภาคประชาชน ที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ควรให้ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นเจ้าบ้านที่ดี และสามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่ได้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเชิงนโยบายเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

2.2 ควรศึกษารูปแบบการตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2550). *มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- ฐณวุฒิ ชุตินวงศ์ เดชชุตินมา พลอยจันทร์กุล และชนกสุดา ชูมนานนท์. (2564). การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีพฤติกรรมสีเขียวเข้มด้วยแม่แบบการนำเสนอคุณค่า. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*. 43(1). 22-37.

- ธนิต แสงกระจ่าง. (2558). *การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร
- นรินทร์ สังข์รักษา. (2557). *การวิจัยและพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยใช้วัดเป็นฐานการเรียนรู้และท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดนครปฐม*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา.
- สุดถนอม ตันเจริญ. (2560). *การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม*. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*. 13(2). 1-24
- สภาพัฒน์แห่งชาติ. (2558). *วาระพัฒนาที่ 1: การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์. (2562). *สถิติการท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2562, จาก http://www.phetchabun.go.th/data_detail.php?content_id=19
- อิสริย์ สุขพรสินธรรม และโสภณทัย สุนธยาร. (2557). *ส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทยช่วงวันหยุดของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินชาวไทย*. *วารสารการกีฬาและสุขภาพ*. 20(1). 112-125
- Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons. Inc.
- Holloway, C. and Humphreys, C. (2016). *The Business of Tourism* (10 ed.). London:Pearson.
- Kotler, P. and Armstrong, G. (2005). *Marketing: An Introduction*. London: Pearson.
- Lovelock, C. and Wirtz, J. (2007). *Services Marketing*. London: Pearson.

Ritchie, J. R. B., & Crouch, G. I. (2003). *The Competitive Destination: Sustainable Tourism Perspective*. UK: CABI Publishing.

United Nations Environment Programmed and World Tourism Organization. (2005).

Making Tourism more Sustainable: A Guide for Policy Makers. Retrieved April 21, 2019 from <http://www.unep.fr/shared/publications/pdf/DTIx0592x-PATourismPolicyEN.pdf>